

2 PARAMEDISCHE INFORMATIEVOORZIENING

Informatiespecialisten: F. de Meijer en S.P. van den Heuvel

ALGEMEEN

Het kernproces van de paramedische informatievoorziening van het NPi is het verspreiden en verstrekken van informatie c.q. kennis via met name het informatieportaal DocOnline op het internet en publicaties voor specifieke doelgroepen, zoals het Wekelijks Nieuws voor Paramedici en de CursistenService. De paramedische sector heeft vooral belangstelling voor de toepasbaarheid van wetenschappelijke resultaten. Het NPi legt zich toe op het beschikbaar hebben van informatie en op het actief toeleveren van bruikbare informatie voor verschillende doelgroepen.

Het NPi bouwt en beheert de DocOnline referentiedatabanken, die met hun ruim 123.000 referenties een unieke functie hebben, met name door hun gerichtheid op de Nederlandstalige bronnen. Geen enkele andere organisatie of bibliotheek houdt zich bezig met het systematisch verzamelen, ontsluiten en weer verspreiden van met name Nederlandstalige wetenschappelijke paramedische literatuur.

De vigerende eis 'evidence based te handelen' betekent dat zorgprofessionals hun handelen moeten baseren op de stand van de wetenschap, klinische ervaring en het patiëntenperspectief. Het is echter ondoenlijk voor zorgprofessionals om alle publicaties op hun vakgebied bij te houden en dure abonnementen te hebben op digitale databanken zoals MEDLINE, EMBASE en CINAHL. DocOnline en de (e-mail)attendingen zijn daarom onmisbare bronnen voor behandelaren, onderzoekers, (para)medici (in opleiding), beleidsmakers en patiënten, voor het selecteren, vinden en aanbieden van relevante informatie op paramedisch gebied.

De paramedische informatievoorziening van het NPi omvat:

- het bouwen en onderhouden van eigen laagdrempelige referentiedatabanken;
- het ontsluiten van informatie met specifiek *paramedische* trefwoorden;
- het houden van abonnementen op externe databanken;
- het verstrekken van (wetenschappelijke) informatie op verzoek of op eigen initiatief;
- het publiceren van artikelen, nieuws en referatrubrieken;
- het verrichten van literatuuronderzoek (ook op verzoek van derden);
- het geven van workshops in het zoeken van wetenschappelijke informatie/literatuur.

DocOnline draagt bij aan de profilering, positionering en professionalisering van de paramedische zorg. De combinatie van vakinhoudelijke kennis, expertise in het verrichten van literatuuronderzoek en de beschikking over een set zeer relevante informatiebronnen maakt dat men graag de informatiediensten van het NPi gebruikt. Dit komt bijvoorbeeld tot uiting in (inter)nationale samenwerkingsverbanden, zoals met de Cochrane Collaboration te Maastricht. De NPi-informatiespecialisten selecteren voor The Cochrane Library alle paramedische clinical trials, reviews en richtlijnen uit de bij het NPi aanwezige tijdschriften.

DOMEIN EN COLLECTIE

Het domein omvat 'Bewegen en Revalidatie', met name fysiotherapie, ergotherapie en oefentherapie Cesar en Mensendieck. Daarnaast worden de tijdschriften van alle Nederlandse paramedische beroepsverenigingen ontsloten.

Abonnementen

Het NPi had in 2008 in totaal op 92 vaktijdschriften betaalde abonnementen (Bijlage 3). Daarnaast heeft het NPi toegang tot een groot aantal databanken, te weten:

- databanken met literatuurreferenties (Cochrane Library, CINAHL, MEDLINE, EMBASE, R/PM);
- protocollen- en standaardendatabanken;
- databanken met onderzoeksbeschrijvingen;
- meetinstrumentendatabanken;
- productdatabanken met beschrijvingen van bijvoorbeeld behandelmaterialen;
- expertdatabanken met gegevens over experts op (para)medisch gebied.

INFORMATIEPORTAAL DocOnline

Sinds 1 januari 2008 verloopt de toegang tot 'DocOnline' met de drie NPi-databanken Literatuur, Protocollen en Meetinstrumenten, via een abonnement op basis van een NPi-Servicekaart-abonnement. Instellingen als hogescholen, ziekenhuizen en revalidatiecentra kunnen een multi-userabonnement afsluiten. In 2008 is DocOnline 1.228.416 keer succesvol bezocht (2007: 1.153.437); gemiddeld per dag 3.366 bevestigingen (2007: 3.151).

Gegevensverzameling

Tabel 2.1 geeft de aantallen literatuurreferenties, protocollen en meetinstrumenten ultimo 2008 in de drie DocOnline-databanken.

Tabel 2.1 Aantal beschreven literatuurreferenties, protocollen en meetinstrumenten in de NPi-databanken

DATABANKEN NPi	2008	2007
Databank Literatuur	123.652	119.347
Databank Protocollen	2.640	2.465
Databank Meetinstrumenten	550	534

Uniek voor deze databanken is dat de referenties voorzien zijn van paramedische trefwoorden, zodat ze gemakkelijk zijn terug te vinden. Daarvoor wordt gebruikgemaakt van de termen uit de Paramedische Thesaurus. Deze gebruikt de termen uit de 'Classificatie Stoornissen en Beperkingen' en uit de 'Classificatie Verrichtingen Paramedische Beroepen'. Gebruik van de Paramedische Thesaurus bevordert een accurate gegevensuitwisseling en informatieoverdracht. De thesaurus is beschikbaar in de Nederlandse en in Engelse taal en wordt aan belangstellenden verkocht op CD-ROM. In 2009 komt de Paramedische Thesaurus online beschikbaar voor DonOnline-abonnees.

Databank Literatuur

De Databank Literatuur is de belangrijkste en grootste databank van het NPi. Deze databank bevat bibliografische beschrijvingen van de gehele collectie van het NPi, inclusief beschrijvingen van tijdschriftartikelen uit niet aanwezige tijdschriften (de zogeheten overdrukken) en beschrijvingen van hoofdstukken uit handboeken en naslagwerken. In 2008 is de Databank Literatuur uitgebreid met 2.210 beschrijvingen.

Databank Protocollen

De Databank Protocollen bevat 2.640 beschrijvingen van protocollen, standaarden of richtlijnen op paramedisch terrein, daaronder mono- en multidisciplinaire en inhoudelijke en procesmatig gerichte protocollen. Voor het up to date houden wordt (inter)nationale literatuur gescreend op protocollen c.q. standaarden c.q. richtlijnen.

Databank Meetinstrumenten

De Databank Meetinstrumenten bevat de gegevens over 550 voor paramedische zorg beschikbare meetinstrumenten: vragenlijsten, observatielijsten en antropometrische instrumenten voor het vaststellen van de gezondheidstoestand van een patiënt/cliënt, voor het vaststellen van effecten van de paramedische zorg bij individuele patiënten in de dagelijkse praktijk, en instrumenten voor het meten van tevredenheid van patiënten met paramedische zorg.

Links naar andere databanken

Het Informatieportaal DocOnline biedt links aan naar andere databanken met aanvullende (bibliografische) gegevens over (para)medische literatuur, protocollen, meetinstrumenten, onderzoeken en producten. Het NPi plaatst de geselecteerde databanken in een 'portal' op de website. Ultimo 2008 staan er 57 voor paramedische zorg relevante databanken/bronnen op vermeld met een korte beschrijving:

- Literatuur: 14 databanken;
- Protocollen, richtlijnen en standaarden: 24 databanken;
- Meetinstrumenten en tests: 6 databanken;
- Onderzoeksinformatie: 6 databanken;
- Producten en hulpmiddelen: 7 databanken.

VERSPREIDING VAN KENNIS

De mondelinge verspreiding van kennis is gericht op (para)medische beroepsbeoefenaars en organisaties, beleidsmakers, onderwijsinstellingen, onderzoeks- en ondersteuningsinstellingen in de gezondheidszorg, alsmede potentiële financiers van onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten.

- Op 28 mei 2008 is een presentatie over documentaire informatie verzorgd op de Studiedag Richtlijnontwikkeling voor huidtherapeuten.
- Op 25 en 26 februari zijn met enkele groepen studenten instructiebijeenkomsten gehouden over literatuuronderzoek voor het project fysiotherapie bij verpleeghuisbewoners.

Schriftelijke verspreiding van kennis vindt plaats door beantwoording van vragen om informatie die per e-mail binnenkomen. In 2008 hebben de medewerkers van het Paramedisch Documentatiecentrum vragen beantwoordt aan oefentherapeuten (4), ergotherapeuten (5), fysiotherapeuten (30), huidtherapeuten (3), logopedisten (5), logopedisten, mondhygiënist (1), podotherapeuten (3) en overige beroepsbeoefenaren (36).

LITERATUURONDERZOEKEN / BIBLIOGRAFIEËN

Literatuuronderzoeken

Er zijn dit jaar 10 uitgebreide literatuuronderzoeken uitgevoerd voor onder meer de ontwikkeling en update van richtlijnen en t.b.v. de Afdeling Deskundigheidsbevordering.

Tevens zijn tegen vergoeding van de kosten literatuuroverzichten verstrekt aan externe aanvragers. De onderwerpen waren:

- Systematische review ademspieren voor Afdeling Deskundigheidsbevordering
- Effectiviteit manuele lymfdrainage bij secundair lymfoedeem na mastectomie (NVH)
- Manipulatie van SI gewricht
- Tibiaal stress syndroom
- Gevolgen van het weigeren van voedsel van pasgeborenen op de motorische ontwikkeling en psychosociale ontwikkeling
- Effectiviteit van psychosomatische oefentherapie
- Lange termijn follow-up onderzoek van bracing voor een scoliose van de lumbale wervelkolom (Move Cesar - Ulft: J. Schat)
- Effectiviteit van training bij kanker en inspanningstesten bij kanker (T. Jongert; nieuwe cursus Deskundigheidsbevordering)
- Frail elderly (voor project fysiotherapie bij verpleeghuisbewoners)
- Vette pret.

Begeleiding bij literatuuronderzoeken

Bij de volgende onderwerpen heeft de informatiespecialist begeleidt bij het literatuuronderzoek:

- Verstandelijk gehandicapten
- PEP en verstandelijk gehandicapten
- Onderbouwing wetenschappelijke literatuur voor de stelling dat asymmetrie van menselijke vorm en beweging een normale eigenschap is.

Syllabi van NPi-cursussen

In 2008 zijn voor de syllabi 102 (2007: 98) literatuuroverzichten verstrekt.

ARTIKELN IN (PARA)MEDISCHE TIJDSCHRIFTEN

De informatiespecialisten publiceerden ook in 2008 artikelen in (paramedische)medische tijdschriften. (Zie bijlage 1; auteurs: S.P. van den heuvel en F. de Meijer.)

REFERATEN VOOR DE ELEKTRONISCHE CURSISTENSERVICE NPI

De gratis elektronische NPi-nieuwsbrief CursistenService is in 2008 over elk van de tien thema 8 keer verschenen. De informatiespecialisten hebben er 80 referaten voor opgesteld en gepubliceerd en van ruim 200 artikelen is de conclusie geformuleerd. De tien thema's staan genoemd op pagina 24.